

ONDERZOEK VAKGROEP ALGEMENE GESCHIEDENIS

JACOBS

door David van Dijk

HIC (Historische Informatie Courant), jg. 19 (1984-1985), nr. 4, p. 22-23

De adellijke families, waar het onderzoek van de heer Jacobs zich op richt, droegen het hunne bij aan de sfeer van dit interview, dat genoten werd ten huize van de onderzoeker. Het feit dat interviewer noch geïnterviewde de beschikking had over een bestelwagen van het formaat nodig om al het onderzoeksmateriaal te verhuizen, maakte dit noodzakelijk.

Om met het kleinste onderdeel te beginnen: de heer Jacobs onderzoekt de Nederlandse diplomatie op het Congres van Wenen. Hij geeft daar ook een DWC (doctoraal werkcollege) over. In het Algemeen Rijksarchief werd met succes gezocht naar rapporten van de twee gezanten, die in opdracht van Willem I aan het congres deelnamen, van Spaen en von Gagern. De eerste was een echte ambtenaar, de tweede meer een man van de wereld, die diplomatie bedreef op de vele bals en partijen in Wenen en daar de sluwe streken van Metternich en Talleyrand probeerde te volgen en, zo mogelijk, te evenaren. Dat hoge politiek niet altijd even fatsoenlijk is, blijkt wel uit de rapporten, die in het archief van de Weense Geheimpolizei gevonden zijn. De kladjes werden door de schoonmakers (m/v) uit de prullenbak gehaald en aan de Oostenrijkse inlichtingendienst verkocht. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat enkele rapporten van von Gagern in een, tot nu toe niet gebroken, code zijn opgesteld.

De rapporten zijn niet makkelijk te vinden, omdat ze verspreid zijn over allerlei pakken in het archief van Buitenlandse Zaken; het zoeken levert wel zo nu en dan curiosa op als een tas met brieven, die Napoleon bij zich had tijdens de slag bij Waterloo, en nog onbekende brieven over een speciale opdracht, die de beroemde Wilhelm von Humboldt uitvoerde voor Willem I. De bedoeling bestaat de rapporten, voorzien van commentaar, in een bronnenpublicatie uit te geven.

Het andere onderzoeksgebied van de heer Jacobs, waarmee het grootste gedeelte van zijn archiefkasten en -dozen te maken heeft, is het genealogisch onderzoek, en wel speciaal dat van Duitse adelsfamilies. Hij heeft zo'n dertig genealogische artikelen op zijn

naam staan. Het eerste van die reeks schreef hij op veertienjarige leeftijd. Hij is met vrij veel onderwerpen tegelijk bezig, waar dan opeens iets uitrolt in de vorm van een publicatie. Zo'n manier van werken past slecht in de huidige planningsorgie, maar komt, volgens mij, wel overeen met de werkwijze van vele docenten en studenten.

Een artikel van Jacobs ging over Scheidemann, die de Weimar-republiek uitriep, maar ondertussen wel afstamde van een Duitse keizer, namelijk van Hendrik IV (1056-1106). Op het moment is hij bezig na te gaan of de familie van de moeder van Rembrandt wel zulke invloedrijke lieden bevatte als altijd beweerd wordt, zelfs in de geruchtmakende Rembrandt-biografie van Gary Schwartz van het afgelopen jaar. Hier blijkt het belang van genealogisch onderzoek vanuit wetenschappelijk oogpunt; het is niet zo vreselijk maatschappelijk relevant, maar heeft een duidelijke controlefunctie. Veel genealogisch onderzoek werd en wordt door enthousiaste amateurs gedaan, wat niet altijd bevorderlijk is voor de accuratesse en de juistheid.

Maatschappelijk belang is er wel in het geval van adelsfamilies, die aan hun afstamming knoeien om hun aanspraken op een titel te verbeteren. Toch verlenen zij de serieuze onderzoeker graag toegang tot hun archieven, die zich in Duitsland meestal op het familieslot bevinden. De heer Jacobs heeft dan ook een arsenaal van fraaie anecdotes, die echter niet passen in een artikel over zijn onderzoek.